

SZERKESZTŐI IRODA:

Balmaz utca 47-dik szám, hová a lap szemléi részét
illető közlemények ezimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félre . . . 8 frt. Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőszép-utca 83. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy szentimentumnyi tér ára 4 kr. Gyászok, kereskedők és
iparosok érdekvédelemében részesülnek. Bélyegilleték minden hir-
detés után 30 kr.

Nyiltéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Naszódvidéki erdők.

A hivatalos lap közelebbi számá-
ba közléssel a földmive-
lési miniszter Beszterce székhelyrel
állított erdőgazgatóságot szervezett, mely
október 11-én tényleg is megkezdte mű-
ködését.

Ezt a kormányi intézkedést a ko-
rós is jóváhagyván, ez által ama ren-
delkezés formailag is perfectté vált.

Ez a kormány-rendelkezés főleg az
erdélyi keleti végvidékre részre kiváló
jelentőséggel bír. A besztercei erdő-
gazgatóság szervezését ugyanis a volt
naszódvidéki erdőségek állami kezelés
alá vétele tette szükségessé.

Ezen intézkedés következtében Besz-
terce-Naszódmezeje Erdélynek gazda-
ságlag legfontosabb pontjává vált. E
 tekintetben felsorolunk lehető rövid
melyben a volt naszódvidéki erdősé-
gek történetéből néhány közérdekű
adat.

A Beszterce-Naszódmezeje terü-
letén fekvő ugynevezett revindikált ha-
vasok az ország legszebb fenyőerdőit
magukban. Területe ez erdő-
ségeknél 360 ezer kataszteri holdat tesz
ki, ebből 280,000 hold kihasználható
erdő és 80,000 hold letarolt terület.

Ez a havasvidék annak visszacszer-
zése után a II-ik oláh határór ezred-
nek használatába lett bocsátva és ka-
vassalag kezelve.

A revindikáció megtörténte után
a báró és gróf Kemény családok mint
ezen havasok egy részére igényt tartók,
tulajdonjoguk elismerése és a havasré-
sek birtokukba visszaadásáért az ud-
márnál és a katonai kormánytól több
alkalommal lépéseket tettek.

Értedezig húzódott az ügy, mi-
att a határörök ezen havasokat sa-
jál kénye szerint használta, s illetőleg
egyes élelmesebb üzletembereknek jó-
vetelméző vállalatot nyújtott.

A határóri intézmény megszünte-
tése után Kerkápolyi Károly akkori
pénzügyminiszter egyezményt kötött a
határörökkel alkotó községekkel, mely
egyezmény szerint a havasok tulajdon-
joga az illető községekre ruházottat
tá telekkönyvileg is, a felügyeletet ma-
guk a községek és a felettes politikai
hatóságok gyakorolták. Később hat rend-
beli erdőgondnokság szervezetett.

Mint hogy a községek kezelése mel-
lett az erdők kipusztításától lehetett
tartani, a magyar kormány elejét ve-
endő a további pusztításoknak, kor-
mánybiztosságot szervezett, melynek
feladatátul tűzött ki a rablogazdál-
kodás megszüntetése.

A kormánybiztosság 1883-ik év-
ben tényleg is megkezdte a műkö-
dését, s az erdők állami erdősők fel-
ügyelete alá kerültek.

A gróf és báró Kemény-családdal
a földközben megegyezés jöven létre —
ezen erdőségek jogi természet, a tu-
lajdoni és birtoklasi kérdések végleg
rendeztettek.

Az 1890 évi 18 és 19-ik törvény-
szövege a volt naszódvidéki erdőségek
birtokviszonyainak rendezése és az er-
dők kezelése tárgyában végleges megál-
lapodásokat tartalmaznak.

Ezen törvényekben ki van mond-
va, hogy a volt naszódvidéki erdősé-
gek, a törzs és pöttelkek s azok tar-
tozékai azok korlátlan birtokait képe-
zik, a kik ezen területeket 1851 évi
január 22-én, vagy is a határóri in-
tezmény megszüntetésekor tényleg bir-
tokolták.

Gondoskodás történt arról is, hogy
ezen havas területek közigazgatási, tör-
vénykezési és kataszteri tekintetben
teljesen kikerekített, összefüggő egészet
képezzenek.

Az erdők kezelésére nézve megál-
lapított, hogy a lakosság tűzi és
gyújtott szükségleteire megkivántat
erdőterületek közönségként kihasítas-
sának, az ez után fennmaradó részek
pedig egyesítve kezeltesse.

Az egyesített kezelés alatt álló
erdők terményeiből származó jövedelem
a közös terhek és költségek levonása
után a községek között az egyesítve
kezelt községi erdők térfogatának, ter-
mőképességének és jelenlegi faállomá-
nyának arányában felosztatnak.

Ugyanezen törvényekben kimon-
datott, hogy a községek saját haszná-
latára, valamint a közös kezelésre ren-
delt erdők összes gazdasági ügyeinek
intézésére, az erdők kihasználási ter-
veinek megállapítására a megye székhelyén
Besztercen önálló erdőgazga-
tóság állíttassék fel.

Ez az erdőgazgatóság fogja tehát
október 11 napjától kezdve az erdők
kihasználása és kezelésével járó összes
teendőket végezni.

Ez időtől kezdve a volt naszódvidé-
ki erdők államilag fognak kezeltetni, s
ezzel eleje jövetetett annak, hogy a
községek lakói által eddig üzött gaz-
dálkodás az erdők teljes elértéktelene-
dését eredményezhesse.

Ezen erdők korábbi használata
ugy történt, hogy az egyes községek
őket illető erdőszeiben fakeskedési
célokra bizonyos területek kijelöltet-
tek ugyan, de mert az ellenőrzés mód
telett hiányos volt, az erdőpusztítás
zavartalanul folyhatott.

A naszódvidéki erdőségek felügye-
letével megbízott kormánybiztos báró
Bánffy Dezső főispánnak csak is a leg-
nagyobb erély és éberség mellett vált
lehetővé a kormánybiztosság átvétele
és az 1890 évi 18 és 19-ik törvény-
szövege meghozatala és életbeléptetése
között lefolyt idő alatt az erdőszei
viszonyokat annyira rendezni, hogy
a nagy terjedelmű erdőségeknek ál-
lami uton egyesített kezelése lehetővé
válljék.

Hogy mennyi nehézséggel járt ez
a kormánybiztosság működés, — arra nézve
csak azt említi meg, hogy a legtöbb
községnek nem a saját határán volt az
erdőbirtoka, hanem az egész havasi ré-
szen elszórtan, egyes darabokban fe-
küdtek, a mi azt eredményezte, hogy
az egyes községek rendszerint nem a
tulajdonukat képező erdőbirtokokat hasz-
nálták, hanem azokat pusztították ki,
a melyek hozzájuk közelebb estek, de
nem a sajátjuk volt.

A kormánybiztosságnak tehát az
nemű káros gazdálkodás ellen kellett
védekeznie, s a ki elgondolja, hogy az
ilyen védekezésre az ellenőrzésnek és
felügyeletnek minő hatályos eszközei
szükségesek, az csak elismeréssel nyil-
latkozhatik a kormánybiztosság ama
működéséről, — mely e meg nem
engedett gazdálkodás dacára olyan
viszonyokat létesített, hogy azon erdő-
ségeknek állami kezelés alá vétele eszkö-
zölhetővé vált.

Ugyancsak a kormánybiztosság si-
keres működésének eredményeül tekint-
hető az, hogy a kormány ezen erdősé-
gek kihasználása tárgyában mindjárt
az állami kezelés alá vétel után 15
évre szóló szerződést köthetett a ko-
lozsvári fakeskedő részvénytársaság és
a vele üzletre társult pénzintézetekkel
és az uton olyan árért értékesítette a
15 év alatti kihasználásra kijelölt 17
ezer holdnyi terület faanyagát, mely
az érdekelt községeknek ez idő tartam
alatt közel 3 és fél millió forintnyi
nyers bevételt eredményez.

Hogy az állam ily magas ár mel-
lett szerződhetett, — az abban találja
magyaraztat, hogy a naszódvidéki er-
dőségekben a legjobb minőségű fűrész-
áru nyerhető, — mely hova hamarabb
a világpiacok e nemben legkeresettebb
cikkként fogja képezni.

Ezen szerződés következtében nem
csak az erdélyi fakeskedés — tehát
az egyik legszebb reményekkel kecse-
gető hazai iparág fejlődésének adtak
meg a szükséges biztosítékok, hanem
nagy horderejű az a Beszterce-Naszód-
mezeje s vele szomszédos területek la-
kosságára nézve is, melyeknek elsőrendű
anyagi érdekeit fogja ez a vállalat nem

remélt mértékben előmozdítani, a meny-
nyiben nemcsak a munkaerő szerencsés
értékesítésére nyújt kedvező alkalmat,
hanem a pénzforgalom jelentékeny —
emelkedése után az azon vidéki lakós-
ság anyagi gyarapodására is hatható-
san foly be.

Egyáltalán az erdélyi faipar e vál-
latat révén olyan fellendülést nyerhet,
a mely mindazon reményeket megva-
lósítja, melyek eddig csak az opti-
misták lelkében sarjadtak fel, de
melyek a megvalósításnak csak igen
csekély látszatával bírtak.

Most, midőn a kormánybiztosság
működése a közel napokban megszűnik
s az utjonnan szervezett erdőgazga-
tóság által végzendő állami kezelés gy-
akorlatilag is megkezdetik, elismeréssel
nyilatkozhatsz mindazon tényezőkről,
melyeknek együttes működése Erdély
faiparának hatalmas fellendülését elő-
reláthatólag eredményezni fogja.

Szerződés a »Lloyd«-dal. A
magyar és az osztrák kormány közt
legközelebb megkezdődnek a tárgyalások az
Osztrák-magyar Lloyd szubvencziójára vo-
natkozó szerződés felbontása ügyében. A ma-
gyar kormány kijelentette egy jegyzékben,
hogy hajlandó megkezdni a tanácskozást,
ennél fogva bizonyos, hogy a Lloyd tisztán
osztrák vállalat fog átalakulni. A ma-
gyar kormány azonban két évi átmeneti
időt kíván. Ez idő alatt megkapja a Lloyd
a magyar kormány eddigi szubvenczióját s
teljesíteni is fogja Magyarországgal szemben
kötelezettségeit, minthogy az Adriai hajós-
társaság eddig nem vállalkozhaték azokra
a szolgáltatásokra, a melyeket most az osztrák
társaság végez. Mihelyt az osztrák kormány
megállapodásra jut a magyar kabinettel, azon-
nal megkötik a Lloyd-dal az új szerződést.

Politikai hírek.

Tapintatlan főispán. Hertele-di József
torontási főispán loyaltitási tultengésben szen-
ved. Desseffy püspök beigtatása alkalmával a
katonaságot német nyelven köszön-
tötte fel. A germán heví főispán viellekedésén
sokan megbotránkoztak.

Politikai tervezetek. Figyelemremé-
lőként jelzik Berlinből a Post legújabb cik-
két, mely »Oroszország Európa-ellenes terveit«
és Amerika elzárkózó politikája ellenében
»Közép-Európa szolidaritását« javasolja leg-
jobb eszközzel, értvén Közép-Európa alatt Né-
metországot, Ausztria-Magyarországot, Olasz-
országot, Franciaországot, Belgiumot és Né-
metalföldet; e szolidaritás előfeltételül szük-
ségesnek tartja a Németország és Francia-
ország közt való ellenségeség megszüntetését
s az eszme kezdeményezését egyébiránt nem
magának, hanem a párisi Siéclennek tulaj-
donítja.

Fuzió hírek. A mérsékelt ellenzék és a
kormánypárt fuziójáról elterjedt hírek a bécsi
politikai körökben és a sajtóban is élénk
megbeszélés tárgyát képezte. Többek közt a
»Montagsrevue« budapesti levelezője eme hi-
rekre vonatkozólag következőket írja:

»Szapáry Gyula miniszterelnök és
Apponyi gróf a király nagyváradi látogatása
alkalmával találkoztak s beszélgetés közb-
n szóba jött a fuzió sokat hánytorgatott kér-
dése. Apponyi ekkor sejtetni engedte, minő
föltételek mellett volna hajlandó a fuzió-
lásra. Ha ezeket a kormány és kormánypárt
elfogadná, egy ó már legközelebb kijelen-
tené, hogy miután a kormány által tervezett
közvezetési reformok megfelelnek az ó in-
tenczióinak is, semmi okot sem lát ellenzéki
álláspontjának fenntartására. Erre Szapáry ki-
jelentette, hogy ő és pártja mindenkit szíve-
sen üdvözlölnék, a ki a szabadelvű pártba be-
lépni óhajt, arról azonban szó sem lehet,
hogy Apponyi mint pártvezér egyezkedjék a
szabadelvű párttal s bármiféle föltételek ki-
kötele mellett fuzionáljon; a kormány és
pártja elég erős, hogy a mérsékelt ellenzék
reformtervei megvalósításánál nélkülözhesse.
Ezek szerint a fuzió kérdése egyelőre meg-
oldottnak vehető, még pedig oly értelemben,
hogy a kormány és a szabadelvű párt ha-
tározottan visszautasítják a mérsékelt ellen-
zékkel való egybeolvadást.«

Magyar államtitkár Párisban. Lán g
Lajos államtitkár Telen sz sz min. titkár
kíséretében a francia italmérsi adó tanul-
mányozása céljából Párisban tartózkodik.
Rouvier pénzügyminiszter Lángnak minden
szükséges segédességet rendelkezésre állított.

Választások. Mint Belgrádból írják, a
megújított képviselőválasztások végeredménye
szerint megválasztott 113 radikális kor-
mánypárti, 1 szabadelvű és 1 szabadelvűtől kép-
viselő. Garasánin szkebb választás alá kerül.
Kihágások sehol nem történtek.

Crispi Franciaországról. A »Figaro«
beszélgetést közöl, melyet egyik szerkesztője
Crispi miniszterelnökkel Nápolyban
folytatott:

E szerint Crispi újlag megerősítette a
hármass szövetség békés és védelmi jellegét és
kifejezést adott amaz elhatározásnak, hogy a
Franciaországgal fennforgó félreértések elha-
rításának. A tiszini eseményekről beszél-
getvén, Crispi azt kérdezte: Mi akarnak önök,
hogy csináljunk Tesszal? A nemzetiégi
kérdés szűnőben van és helyet adott a szoci-
ális kérdésnek, mely nem sokára uralni
fogja az egész világot. Crispi kijelenté to-
vább, hogy nem hisz a háborúban; Fran-
ciaországot igen erősen tartja, ha Francia-
ország nem mozog, más sem fog mozdulni.
Az általános készülődések Európa romlásával
Amerika javára fognak végződni.

Bolgár Ferencz levele. A kismártoni orosz
képviselő terjedelmes levelet intézett válas-
zól, melyben válaszol Darányi Ignácna a
a fuzióról tett nyilatkozataira. A levél ezen
része így hangzik.

Bizonyára hallották már önök amaz állí-
tást is, hogy a mérsékelt ellenzék állítólag azzal
tervvel foglalkozik, hogy egyesül a kormánypárt-
tal. Nos, t. polgársaim! En ma is az vagyok, a
ki előbb voltam és a párt is az, a mi korábban
volt: ellenzéki. Mindenesetre igaz, hogy Szapáry
gróf, az új miniszterelnök programbeszédében
kijelentette, hogy pártunk programjának egy fon-
tos részét fogatosítani fogja, de ki kezessé
neked érte, hogy meg is tartja az ígértét vagy
hogy ha megakarna is tartani, meg fogja-e tart-
hatni? És ugyan ki kezessé neked továbbá
érte, hogy ha Szapáry gróf tényleg komolyan
veszi az ígért reformokat, ezek mindama követel-
ményeknek meg fognak felelni, melyeket én azok-
kal szemben támasztok? Szapáry gróf sok min-
det megígért ugyan, de eddig mit sem tett. Hal-
lottunk szavakat, de nem láttunk tetteket. Ezzel
nem jutottunk tovább, mint Tisza Kálmán alatt
voltunk, mert ez is mindig helyén volt mikor
ígértékeiről volt szó és aztán tagadhatatlanul
tetteiben sem hagyott hiányt, de jól tudjuk:
hogy ezek ezek ki, Szapáry grófnak mindeneset-
re joga van ugyan megkövetelni, hogy szavainak
hitelt adjunk, mely követelésnek a mérsékelt el-
lenzék, mint fentebb kijelenttem, tényleg meg
is felelt és kinyilatkoztatta, hogy nyugodtan és
várakozásteljesen néz a reformtevékenység megin-
dulása elé és magtartását a reform minőségéhez
fogja szabni. És valóban így kellett a mérsékelt
ellenzéknek cselekednie, ha méltányos akart len-
ni, mint a hogy minden magánembernek így kel-
lene egy másikkal szemben eljárnia, ki azt ígéri
hogy eleget tesz kötelezettségének és a ki sohasem
adott okot arra, hogy szavaiban kételkedjenek.
De ez is aztán minden, mit a mérsékelt ellenzék
tett. Szigorúan ragaszkodott programjához és helye-
zete az utóbbi idők eseményei folytán semmi
tekintetben változást nem szenvedett.

Kommunizmus az ev. ref. egy-
házban.

Mint amolyan kisvárosi ember, ki ráér
sokat olvasni és tud az olvasatuk felett el-
mélkedni, bizonyos érdeklődéssel kísérem az
események folysását, kivált az olyanokét, me-
lyek közelebbi érdekkelnek. Legfőbb érde-
klődéssel vi eltemet természetesen az erdélyi
reformált egyházkerület dolgai iránt, melyek-
ről, kivált mióta a millión kölcsön ügylet
került napirendre, volt bőséges alkalmam ol-
vasni mindenfelől pro és contra. Öszintén
megvallva az igazat, bizonyos aggodalommal
tekintek az egyházunk kebelében kitört elvi
harcnak, végkifejlése elé, nem mintha attól
tartanék, hogy az igazság utóljára is nem fog
győzni, hanem azért, hogy a győzelmet a
legjobbakk lelkiismeretes küzdelme dacára is
sokáig kétséssé töltsi az önzés az érdek.

Aggodalommal tölt el az a hang, me-
lyen a millión kölcsön pártolói az igazgató-
tanács védelmére kelnek. Ez nem az igazság,
nem a meggyőződés hangja, ezen a hangon
nem a szeretet igéinek hirdetői beszélnek,
hanem azok, kik igaztalan ügyet védelmezve,
minden fegyvert és eszközt jónak talál-
nak, ha az céljaikat előmozdítja.

Egy lap aug. 31-iki számának nyomán
a Protestáns Közlönyben egy »kalvinista«
ugyancsak neki ront azoknak, kik az egy-
millión kölcsönt ellenzik; küzdelmüket nem

harcznak, hanem heccnek nevezi. Pedig hát
kicsodák voltaképpen azok, kik az aug. 13-iki
értekezleten a kölcsön ellen felléptek? Az
értekezletet összehívta gróf Kun Kocsárd; el-
nöke volt gróf Bethlen Gábor; a resolútiót
beterjeszté gróf Kun Géza; mind a hárman
e délyi közéletnek oly kimagasló alakjai,
kikről a legnagyobb elfogultsággal sem lehet
józanon azt mondani, hogy »hecc«-et akar-
nak az egyházat provokálni! Az értekezle-
ten jelenlévők is mindannyian tagjai az egy-
házkerületi közgyűlésnek, egyházukért meg-
győződésből és önzetlent lelkesülől férfiak, a
kik, ha valamit tesznek, azt sem »egygyü-
lésből« sem »merő furlangoskodásból« nem
teszik!

De míg a »Protestáns Közlöny« kalvi-
nistája csak aggodalommal töltötte el lelke-
met, addig a szó szoros értelmében megdöb-
bentett a »Protestáns Közlöny« szeptember
11-én kiadott 37-ik száma. A nevezett szá-
mban »Konzervatív opposzició«, cím alatt egy
közlemény jelent meg, melyben alapigazság-
ként az mondatik, hogy az egyetemes egyház
nagy egyház építési munkájában a közlapi
segélyek osztogatásakor úgy jár el, hogy a
pénzt elveszi onnan, a hol több van és oda
teszi a hol nincs elég.

A cikk írója Bitay Béla; úgy tudom,
hogy ez az ur a fiatalabb papi nemzedék
egyik törekvő tagja, s a mint cikkéből lá-
tom, a legjobb uton halad előre. A hatalom
polcán ülőknek kedvét keresni mindig há-
ladatos foglalkozás volt, s Bitay Béla aká-
fia bizonyos lehet abban, hogy nem fogják
kihagyni a jelölésből, akár mily nagy gazdag-
vadászra pályázzék is!

Az különben még nem döbbsentett meg,
hogy Bitay Béla tiszteletes ur ilyeneket ír;
az lehet az ő privát nézete, melyet le is ír-
hat minden nagyobb baj nélkül; megdöbbsen-
tet engem az, hogy e cikk az erdélyi egy-
házkerület hivatalos közlönyében mint »ve-
zéricsikk« látszik napvilágot, minden szerkesz-
kezői megjegyzés nélkül. Hogy egy fiatal
pap elszója magát, az még hagyján, de hogy
az erdélyi egyházszerelet generalis notáriusa,
az általa szerkesztett hivatalos közlöny élén
hirdesse ily leplezetlenül a kommunizmust, az
máltán megdöbbsenti a gondolkodó embert.
Avagy nem a legnatározottabban bevallott
kommunizmus azt mondaní, hogy a pénzt el
keil venni onnan a hol több van és oda ten-
ni, a hol nincs elég?

Ugy látszik, hogy némely tiszteletes ur
ketfele igazságot hirdet; a templomban ékes
szóval fejtgeti istennek tiz parancsolatát s
nyomatékkal vés. híveinek szívébe azt a pon-
tot, mely tanítja, hogy »ne lopj«; mint író
és szerkesztő pedig azt hirdeti, hogy a pénzt
el kell venni onnan, a hol több van és oda
tenni, a hol nincs elég!

Az egyházi vagyon legnagyobb része
nem közvagyon. Jámor öök egyes egyhá-
zak szükségleteinek fedezésére alapítványk-
ny tettek le kisbbs nagyobb összegeket, me-
lyeknek évi kamatai csak is az alapítványt
tevő által megjelölt célokra fordíthatók. Az
alapítványi tőkék az egyes egyházak kizáró-
lagos magán tulajdonai, melyek fölött nincs
joga rendelkezni sem a püspökek, sem az
igazgató tanácsnak, de még az egyházkerü-
leti közgyűlésnek sem. Stt maga a tulajdonos
egyházközség sem rendelkezhetik szabadon az
ilyen tőkével, mert a hagyománynak szentnek
és sérthetetlennek kell lennie.

Az egyes egyházközség a maga jöve-
delmének évi föltelegéből igenis adhat azok-
nak, a kiknek kevés van, de az alapítványi
tőkét nem ajándékozhatja el senkinek, nem
fordíthatja más célokra.

Egy pap nem régebben azt javasolta,
hogy a szászvárosi második pap ellátására
szánt alapítvány, miután a második papi ál-
lása elkerülhetetlenül nincs szükség, véte-
sék el s fordíttassék a theol. akadémia egyik tan-
székének javadalmazására. A Protestáns Köz-
löny 37-ik számában egy másik pap már
tovább megy, s azt mondja, hogy az egyete-
mes egyház elveszi a pénzt onnan, a hol
több van (akár hol legyen is) és oda teszi,
a hol nincs elég! És a mi a legsajnosabb, az
egyház intéző férfiak, kiknek kötelességük
volna az alapítványokat bár honnan eredő
támadás ellen megvédeni, ők intézik a tána-
dást az egyházkerületi hivatalos közlöny, mely-
nek egyedüli célja az egyház érdekeit kép-
viselni s töle telhetőleg támogatni, az egye-

teszes egyház fictiv javának drügge alatt neki ront az egyes egyházak százados jogokon alapuló s az idők különféle viharai között érintetlenül maradt vagyonának elkezdésére. A mit török és tatár inváziók, oláh jobbágyok lázadása s katolizáló császári kormány nem bántott, annak elvételét tűzte feladatának az egyház igazgató tanácsa, annak elvételét hirdeti az egyház hivatalos közlönye.

Valóban megdöbbentő jelenség ez; annál inkább megdöbbentő, mert ez a felelősség helyről proklamált kommunizmus csak folyománya, következménye lejtőre került egyházi politikáknak.

Számos jelenség mutatja azt, hogy lejtőre jutottunk; adja isten, hogy az egyház érdekei felett örökös konzervatív oppozíciónak sikerüljön a veszélyeztetett rendet és egyensúlyt helyreállítani!

HUNYADI VAJDA.

Színházunk érdekében.

Nyílt Levél Hegedűs Sándor országgyűlési képviselő úrhoz.
(Négy oszlop.)

III.

Az intendáns felügyeleti köre pedig nullává töprendik össze s merőben illuzoriussá válik a gyakorlatban. Ő nem rendelkezhetik abban: hogy a komoly dráma első helyen cultiváltassék; hogy a műértékkel bíró zene, az opera el ne ejtessék; hogy a hívaló magyar műfaj, a népzimnusz előszeretettel épültesse; hogy a ledér darabok s operettek háttérbe szorítsassanak; mert a vállalkozó igazgató mindannyiszor egyeztetően non possumus fog neki felelni elideie tartván a pénztérkönyvet, mely ilyen idealizmus nem ismer legfennebb a deficitet oldaláról, míg a realitás a mérlegnek követel-lapját gazdagítja. Vagyis a színház nem a kevésbbé teteséssé komoly művészetnek és erkölcsöségnek, hanem a mulattató kóklerségnek és ledérségnek válik otthonává. Nem mindegy tehát megéltetésére vállalkozó színház lesz. A subventió nem a komoly műfajok deficitjének kiegészítésére fogják fordítani, a mi pedig a subventiónak valódi célja: hanem a hívaló ledérség dédelgetésére, amire nem szabad a közvagyonból subventiót adni; de nem is szükséges; mert ha elő szabad adni akármely, erkölcsösten darabot csak pénzt hozzon, amint újabb időben a kolozsvári színházban tényleg szabad, akkor fönnttarthatja magát az a társulat subventio nélkül is egy akkora városban mint Kolozsvár; s bizonyosan folyamodni fogna a kolozsvári színházról nem egy, de tíz vállalkozó igazgató minden további segély nélkül is, csak díj nélkül kiadólgyen.

Mi lesz ennek a legújabb kifundált vállalkozó igazgatói rendszernek vég-eredménye?

Az, hogy a vállalkozó-igazgató az inaurgált három évig tisztességesen ki fog jöni, nem bukik meg; tehát a rendszer beválik. Megmarad még három s aztán még több és több esztendőre. Mert az bizonyos, hogy egyes igazgató 20 ezer forint állami s még csak egy városi segélyezés mellett egy olyan társulattal, melynek létszámát s művészi erejét csupán a jövedelem mértéke szerint korlátozza — nem bukhatik meg Kolozsvárról. De természetesen egyezsersmind, hogy ettől az igazgatótól észszerűleg sem azt nem lehet kívánni, hogy a művészi nívó magaslataira törekedjék; sem azt, hogy társulata tagjait hosszabb időre vagy éppen egész életükre biztosítsa. Ő csak a mindennapi követelményeinek élhet, mint akármely más színházgató. Azaz a kolozsvári országos nemzeti színház lényegileg semmiben sem fog különbözni más közönségszínházaktól, csupán névleg.

Ez alatt az idő alatt aztán mindintább ki fog tűnni miszerint az intendáns is csak névleg létezik; működési kör nélkül s egy szép napon mint fölösleges sinecurát megszüntetik. Akkor aztán nem lesz egyéb hátra, mint hogy az országos nemzeti jellegre csodösen, önként rá boruljon a feledés sűrű fátyola; hogy a színház csak egyszerű kolozsvári színházaként devalválódjék; hogy csak a műemlékek között álljon maga az ódon épület, mint régi dicsőségünk rozzant hirdetője, melynek beszédét a hálátlan nemzedék már érteni nem fogja.

Sok mindenféleképpen támogatnám még a budapesti antagonizmusról fent mondott állításomat; de tárgyamnál akárván maradni, csupán egy a szimulacrummal szoros kapcsolatban álló dolgot említek itt föl. Ez nem más, mint a 48-as idők előtt jóval keletkezett »Kolozsvári muzsikai Conservatorium«, melyet a közlekedés, a társadalom teremtet meg. 48 után a száznokság alatt szűnt meg, azonban ismét fölébredt; de már nem régi virágzására, — mert az a társadalom már nem volt, vagy nem oly erős, — csupán tevékenysége. Kolozsvár városát tartja benne a lelket ezer frt évi segélyezéssel. Ezen egyenys állapotból kifolyólag tény az, hogy

Kolozsvárt ma egy bár valamire való városi zenekar nincs; a nemzeti színház mindig a vállalkozó katonaszínházakra szorul. 48 előtt pedig ebben a conservatoriumban nem csak volt teljes zenekar Ruszókával az élén, hanem az képes volt a színházban operaelőadásokat tartani külsősegítéssel nélkül.

Ez a conservatorium szegény állapotában 24 esztendő óta — a magyar kormányhoz — legalább tizenkétszer folyamodott árva 600 azaz hatszáz frt segélyért; s megkapta? Éppen nem. Teljesen siket fülekre telt; feleletre nem méltatták. És a budapestinek? Annak telik évenként 60 ezer frt; s egy sohasem működött hálátlan igazgatónak 6 ezer frt évi fizetésre kivett pénz!

Ime, ide irányul s ezt fogja eredményezni lassan de biztosan a budapesti kegyes tanácsadók özö az államunkra; ha annak folytatásában illetékes helyről a magyar állam s nemzet fenállását igazán szívőkön hordozók föllépése következtében meg nem gátoltatnak; ha irigység, főnéhező s excoziv irányu befolyásuk a kolozsvári nemzeti színház ügyeire — egyszer mindenkorra meg nem semmisítetik.

Legyünk uraim! őszinték, ne áruljunk zsákban macskát, töltsünk tisztá bort a pohárba.

Annyi bizonyos és kétségtelen, hogy Budapest, illetve a közintézmények körülszeplő szónivók serege minden téren magának s maguknak akarják a »kiszárlagos szabadságot« egyedül megtartani.

Pedig legyenek meggyőződve, hogy az egyedül töndöklés a nagy sötéttségben nem érdem; fényleni a fénylők között, dicsőség. Könnyű lesz önöknek legkötődőbb színtársulatot fölmutatni, mikor biztosított existenciával csak egyedül leandene az országban. De bizonyos fölemelőbb s nagyobb érdem. Lesz a hasonlólag országosan biztosított létező kolozsvári nemzeti színházzal megkötözve vinni el az elsőség paláját.

Hol van itt Uraim az egyenlőség érzékének bár csak csirája is? Hol van az általános nemzeti haladás — művelődés — művészetkedvelésre való törekvés?

Ez legalább is megdöbbentő, a következményekkel nem számoló eljárás. Mert nem tehetjük föl a magyar állam vesztérférléséről, hogy ennek öröklésnek ha csak Budapestben éretnék a nemesebb irányu, lelket művelő magasabb zenét. Pedig tény az, hogy ezen eljárásokkal kizsárolták az országtól teljesen az operát. Tény, hogy a budapesti királyi operaházunk nincs honnan toboroznia magyar énekeseket. Tény, hogy az mindenféle opera inkább mint magyar, amelynél a szellemként mindenféle nyelven beszélnek még magyarul is.

Ha Kolozsvárra, amióta az újabb alkotmányosság életbe lépett nem ily mostohán, hanem szelidebben, több szeretettel, több államférfiai elmeállással binnak el a tere, most Budapestnek termékeny édes anyja szolgáltná a kiképzett énekművészek raját.

Nevet tudok említeni, akik míg Kolozsvárt még volt opera, idereslegtek; s aztán, hogy megszünt, külföldre szelődve, többnyire jó nevet szereztek maguknak a német operánál; de már mint németek!

Nincs tehát Magyarországon ez idő szerint magyar opera sehol, nincs tragikai művészet, nincs erős dráma (a fővároson kívül) tehát sem műveik az egyetlen magyar műfajt a népezniművet nemzeti előszerelettel sehol. Így kell jellemeznünk a szimulacrum állását az alkotmányos időkben!

Pedig mit kellett volna a budapesti, központi irányadó és rendelkező körök befolyásos egyenlőségének kezdettől fogva mióta új alkotmányos aeránk bekészült, megpróbálniok és jövőben is szem előtt tartaniok ha önzellenek és igazságosak alartak volna lenni, ha a magyar nemzet érdekét tartanak — amint kell — mindenek fölött állónak.

Igy Budapest érdekében is feldlvalónak? Meg kellene gondolniok hogy:

Ha van a pesti nemzeti színháznak dícső múltja: a kolozsvárinak régibb és dícsőbb, van.

Ha van érdeme a szép magyar nyelv fejlesztésében és fönntartásában ennek dícsőbb, küzdelmesebb és régibb van.

Ha van amannak szüksége: emennek is van.

Ha a budapesti a »miszió« kisse félreértésével a francia kifécsamodott termékeket árteti át: a miénk ma is a »nemzetieknek« ad elsőseget.

Ha az a népezniművet nem cultiválja: ez előszeretettel épölja.

Ha az a németek torkától védi a magyar művészetet: ennek a németek és a románok áramlata ellen kell erős védbástyának lennie.

A fentirtakban igyekeztünk kimutatni, hogy a kolozsvári színház nem érdemelt mostoha elbánásban részesül: hogy a nemzeti művelődés érdekében ezt másként kell kezel-

ni; hogy bár a jóakarát meg volt és van, a végrehajtás bizonyos okok behatása következtében mindaddig merőben célzertelen vagy legalább is alapjában eltévesztett volt.

Az állami közigazgatásról.

Budapest, 1890. szept. 29.

Múltán költött aggodalmat ország-szerű az a közügyekhez nem illő tiltakozás, amely a közigazgatási törvényjavaslatot körül veszi.

Hisz alkotmányos országban ennél sokkal kisebb jelentőségű törvényjavaslatokat is már előre nyilvánosságra hoznak, hogy legyen alkalma a nagyközönségnek, és a hírlap irodalomnak megbeszélni a kérdésnek minden oldalát; mert, ha valamire, erre igazán áll, hogy több szem többet lát. S részben ily gyakorlati kérdéssel nem a parlamentben ülnek a leggyakorlottabb szemek. Egy örökhíba volt a kormánytól nem hivni össze egy enketet a vármegyék kitűnőségeiből. Vagy féltek a kitűnőségek véleményétől? Szóval soha kormány még készületlenebbül elő nem készített nagy dolgot, mint ezt a Szapáry kormány.

Hisz ha a kiszárgott híreknek jhinni lehet, maguk a javaslat készítői sem voltak még tisztába a legfőbb kérdésekkel sem, midőn javaslatokat a miniszter tanácsba vittek. Hisz állítólag még ez sem volt eldöntve, hogy a vármegyey központnál meggyógyják-e az eddigi rendszert, a megyekormányzó (kinek nevével még ma sinésnek tisztába, hogy megye-főnök vagy megye-ispán avagy a régi alispán lesz-e) felelőssége fentartásával s a jegyzői intézménnyel, vagy pedig közigazgatási referensek — tanácsosok alkalmazásával kollegiális rendszert teremtenek-e? A nagy tiltakozásnak talán ép ez az oka.

Az illetékhöz közel álló körök beszélik a következő adatokat:

A szbírói járások összefognak esni a járásbíróságokkal.

A moskoni főszbírói hivatal személyzetét egy számvevővel, egy orvossal és egy utbiztossal egészítették ki.

A főszbíró fizetése és rangja a bíróval, a szbíróé az albíróval lesz egyenlő.

A vármegye kormányzó állása körülbelül a mai főispán és alispán hatáskörét fogja egyesíteni, — ez állás csak gyakorlati minősítéshez köthetik s így a mai legkitűnőbb fő és alispánok fognának arra alkalmaztatni.

A közigazgatási bizottság hatásköre kiszélesítették, s abban a választott tagok bizonyos illetményeket, uti költségeket, napi-díjakat kapnak.

Beszélnék — bizonyára tréfából — a közigazgatási tisztviselők egyenruhájáról is; a mely magyar lesz és erősen aranyul-tásos.

A megye kormányzó ezredesi ranggal helyettese alezredesével, — a főszbírák őrnagyival, a szbírák századosival bírnának. A közp. tisztviselők ruházata a gyalogsáéhoz a külsőtisztviselőké a lovassáéhoz lenne némileg hasonló.

Már miért nem hozzák be egyuttal a Bach korzaki egyenruházatot is, — hisz a szolgálati szellem körülbelül ugy is az lesz, — ha ugyanez ideálenséget testet ölt. De erősen megvagyok győződve, hogy az egész javaslat összeomlik még építkezés közbe. A nemzet pártkülönbség nélkül fog az ellen felállni; hogy megvédje azon rendszert, melyet 8 század és nem nyolcz hét teremtet. Javítsák — minden nagyobb megrázkodtatás nélkül ezt és ne állítsanak elő szörny-szerűt.

1.

Az egri vérengzés.

Eger, szept. 28.

A múlt esztendő éjjeli tiszti mérszárlás miatt a polgári körökben még mindig nagy az elkeseredettség. Ha két ismerős az utcán összejön, egyéhről csak beszélnék, mint a vérlázító esetről. A tegnapi közgyűlés óta a hangulat nyugodtabb ugyan valamivel, de azért nem nagy reményeket kötnék ahhoz, hogy a brutálisan öszerevadalt alkaptányt olyan elg-tételt fog kapni, melybe nem csak ő maga, hanem a megsértett társadalom is megnyugodhatna.

Immerjük már az olyan büntetéseket, van rá elég példa, hogy büntetik a katonákat, mikor polgáremberről van szó! — ilyen s ehhez hasonló elkeseredett felkiáltások voltak a közgyűlésen hallhatók. Mikor a városi jegyző Della Riva (s nem Della Riva mint a lapok tévesen közölték) főhadnagy nevével említette jelentésében, hangos zúgás, a méltatlankodás s a megrázkodtatás moraja futott végig a jelenlevők sorain. Az első pillanatban még az esemény hatása alatt álló szemlélők is föltűnt az az ellenszen, mely a főhadnagy nevének említésekor föhangzott kifakadásokban nyilatkozott.

»Ez a köszönet, hogy akkor hallgattunk. Szégyen gyalázt, ilyen kifakadások hallásaitok vonatkozásában egy tavalyi augusztusi affáirjere

A merénylő különben nem egyedül álló nevezetesség a vadalkozó tisztek között. Nugent báró, a ki »határolok« vagdaita áldozatát, hogy torkon ragadott kollegája »előlről« is vedbesse magát, híres a gorombaságairól. A hadnagy őseje a híres 49-iki csatrák tábornoknak. Hogy milyen finom ember, jellemzi leginkább a következő »sténykedése«. A legényesség sítáiba be van írva, vagy ragasztva az illető tulajdonosnak neve. Nugent báró jó kedvében le-lekapja a kezére bíró »anyag« fejeiről sapkáját s a benne lévő névre mutatva megkérdi »mi ez.«

»A nevem!«

»Nasze!« Ezután egy hatalmas pofon csattan el a kérdésett arczán.

»Mi ez?«

»A nevem!« Ujra egy pofon arczának mélik felére, s ez így megy egy párszor, míg végre meg nem magyarázza a kérdézettnak, hogy »te barom, ez Kovács Péter« vagy már a mint az illető hívják. Ez a kedélyes tréfa szörnyen szokta mulattatni. Különben a legényességet a legválogottabb durvaság meg-szólítással szokta kinttatni. Minő tisztshelyet számtalanszor preterálták durvasága — miatt.

Blaha hadnagyunk is van »multja«, mely igazolja világi föllépését. Nem rég helyezték csak át Ugvárról, hol szintén valami »polgári« kellemetlensége volt s csak úgy »feldettnie« helyetét Egerbe, hol minden esetre nagy érdemeket szerzett magának a további előléptetésre.

Ez adatokat mind szavahihető, komoly emberek bocsátották rendelkezésemre, — kik azok igazságáért a teljes felelősséget elvállalják.

Az »új kazinóban« szoktak legtöbbet érintkezni a tisztek a polgárokkal s annak tulnyomólag tisztek s papok a tagjai. A polgárok a csütörtöki véres eset óta túntólég távol maradnak a körből, sőt sokan már is kiléptek onnan s az »ó kazinóba« léptek be.

Offenbach elzredes tegnap kinyilatkoz-tatta, hogy a tisztekben van annyi tapintat, hogy ez utcán nem mutatják magukat. Azóta már hallomásból is tudhatják, hogy a városi közgyűlés is ilyen értelemben írt át az ez-redehez, s még is egyre beszantják tüntetés-szerű megjelöléssel a mélyen sártott polgárokat. Már reggel Berghammer hadnagy kihívó mosolygól ajkain feszeltet a népes vásártéren mintegy mutatni kívánván, meny-nyire respektálják a polgárok jogos kívá-nalmait.

Kisküküllő székhelye.

A megyeház története.

Az 1879. évi XXVI. t. cz. által a vármegye székhelye a százados gyakorlat és a vármegye közönségének óhajta szerint Dicső-Szt.-Mártonba, a vármegye természetes központján, állapított meg.

Alig, hogy e törvény megerősítettett már az 1879. okt. 4-én tartott rendkívüli közgyűlésben Pekri István, bizottsági tag indítványára elhatározza a közgyűlés, hogy minlán a központi hivatalok elhelyezésére a vármegye székháza a székháznak megfelelő terjedelemmel nem bír, a vármegye székházának új építkezésével való kibővítése szükséges, miert is, e célra 3 évre évi 3 százalékos pótdót szava: meg, egyezsersmind a termés követ és az építési anyagok szállítására kivánató fuvart följárja.

Ezen határozat belügyminiszteri jóvá-hagyását nyervén, 1880. február 24-én a közgyűlés az építési terv és költségvetés megállapítására végett egy bizottságot küld ki, mely bizottság Maetz Frigyes, kolozsvári építésszel magát érintkezésbe téve, vele a terv és költségvetés elkészítése tárgyában megá-lapodik és már 1880. április 6-án a közgyű-lésnek bemutatja a Maetz által készített tervet.

A bemutatott terv szerint — eltérőleg a közgyűlés megállapodásától — nem a régi székházépület kibővítése lenne foganatosítandó, hanem az utcasorra, az akkor fönállott fogházépület lebontásával, egy külön álló, 42. szobás, emeletes, épület emeltetnék, melyben egy az összes megyeyi központi hivatalok, mint a Dicső-Szt.-Mártonba levő kir. hivatalok is elhelyezést nyertek volna, egy-szersmind a lebontott fogházépület helyett a székház udvarán levő márékhitelesített hivatal helyiség fogházra alakított volna át. Az összes költségek 64.802. frtra számítottak.

Ezen tervet az 1880. május 12-én tartott rends közgyűlés elfogadta, a szükséges 64. ezer forintot megszavazta s annak fedezésére egyelőre 3. évre 3 százalékos pótdót szava ott meg.

Az építési terv és költségvetés belügy-

miniszter ő nagyméltóságának jóváhagyatva, véget bemutatván, onnan 1881. január 25-én a műszaki tanács által föltűnt terv vizsgálat alapján oly észrevétellel érkezett vissza, hogy a régi székház telek ily nagyobb építkezésre nem alkalmas, mert a helyen való építkezés az épületanyagát foltta tenné, hogy az közegészségügyi tekintetből is kifogások alá esnék; csatlakoztatna tehát az új épületnek valamely nagyobb helyen való elhelyezése s ezen a post a »ter« nek módosítása.

Az e tárgyban folytatott tanácskozás, ugy az új épületben elhelyezendő kir. hivatalokkal való megállapodásokkal tilt el az 1882. és 1883. év. Azonban az építés kétféle nem lett alapulva, mit azon körülmény is bizonyít, hogy 1883. szept. 24-én újabb 3. évre, szintén 3 százalékos pótdót szava: meg e célra a közgyűlés.

Vége 1884. május 24-én, tekintettel azon körülményre, hogy a tervezett épületnek sem elég levegője, sem elég világossága nem lenne; és belátva azt is, miszerint a székháztelek ily nagyobb épület csatlakoztatása nem helyezhető: elhatározza a közgyűlés, hogy a régi székháztelek közvetlen szomszédságába, attól keletre a patakig terjedő tel-sőségek megvásárltasának, eselég kinyit-tatásának, és az utjonnan emelendő székház ezen telekre helytessék el.

Ennek következtében az 1886. január 29. tartott közgyűlés ezen telkeket megvásárlását, illetőleg kinyitását végleg ki-mondja, egyezsersmind abban állapotban, hogy az így beszerzendő telek arányos képest egészen új terv készítettessék, melyre a pályázatot kihirdetési határozza és a leg-jobb terv díját 1000. frtban, a második díj érdemesnek 3000 frtban állapítja meg.

Ezen közgyűlési határozat belügy-miniszter ő nagyméltósága által 1886. dec. 23-án 71365. szám alatt jóváhagyván, 1887. febr. 4-éről 409. sz. a. a pályázat egyen-tes 56 szobát magában foglal és egész tel-jedelmében pinczéren aláboltzott épületre kihirdetett s annak határideje 1886. július 1-ére tűzöttet ki.

A pályázati határidő lejártán, azaz eredménye szerint 8. pályamunka érkezett. A beérkezett tervek közül az 1886. auguszt. 13-án (tartott) közgyűlés az 1000 frtos I. díjra a »Patria« jelűt és a 3000 frtos II. díjra »O« jelűt terveknek mondta ki érdemesnek. Ezen határozat 1886. dec. 23-án 71365. sz. s. kelt belügyminiszteri irattal jóváhagyván, az 1887. január 29-én tartott közgyűlésben fölbontották a jelölt levelek, melyekből kintt, hogy a »Patria« szerzője Alpár J. bp. építész, és a »O« jelűt terv szerzője Balázs Ernő bp. építész.

CSATÓ ALB.

A színház bérlet-hirdetése.

Az 1890. évi október 1-től 1891. ápr. 30-ig terjedő színi évadban tartandó előadásokra bérlet nyitattik.

7 havi kötelezettséggel, előre fizetve részlete 48 frt 50 kr;

Alsó páholy, félbérlet: egy óra előadás 39 forint;

Felső páholy, félbérlet: egy óra előadás 27 forint;

Erkélyülés, félbérlet: egy óra előadás 13 forint;

Támlaszék, I. ső rendű, félbérlet: egy óra előadás 10 frt;

Támlaszék, II. o. r. félbérlet: egy óra előadás 8 frt;

Zár'szék, félbérlet: egy óra előadás 6 frt.

Az eddig szokásban volt »utalványok« az igazgatóság megszünteti. A helyett az egy-nyeket minden tekintetben kielégítő »utalvány«-rendszert léptet életbe, úgy egyezsers mint körök, nagyobb gyűlések, bankok, teak, vasut és állami hivatalok részére.

Az erkély-, támlaszék- és zár'szék szelő »szelvények« a »szelvény« kinttett hónap bármely bérleti előadásra érvényes lesznek; a páholszelvények ellenben csak páratlan bérleti előadásokra.

A »szelvények« csak a kinttettélt évadban értékesíthetők; azontul a színház pártár által el nem fogadottak.

A »szelvények« árák következők:

10 db. erkélyülés szelvény október 1-én mely bérleti előadásra 13 frt;

10 db. támlaszék szelvény I. r. előadás bármely bérleti előadásra 10 frt;

10 db. támlaszék szelvény II. r. előadás bármely bérleti előadásra 8 frt;

10 db. zár'szék szelvény I. r. előadás bármely bérleti előadásra 6 frt;

10 db. zár'szék szelvény II. r. előadás bármely bérleti előadásra 5 frt;

Mindazon körök, egyesületek, tanácsok, vasut és állami hivatalok, melyek »szelvényeket« tagjaik részére az évadon igénybe venni óhajtják, bérlet-felvitelüket nyervehetnek a nemzeti igazgatóság irodájában Mézáros Kálmán kértől.

AZ IGAZGATÓ

Nyilatkozat.

Polónyi Géza ur megbízott bennünket, hogy a Pesti Hírlap f. 6. szeptember 28-iki 1890. számában II. Ugron Gábor címe alatt közzétett cikkben előforduló ezen kifejezésekre: »52 képviselő nevében (ki tételezett volna fel hamisítást?) a párt egyike a leendő Kormánytól kér tanácsot egy a nevezett lap szerkesztőjétől, mint esetleg Ugron Gábor urtól kérjünk magyarázatot, illetőleg szemrehintést elégtételt.

Mi a jelzett cikket s annak idézett mondatát átnéztük s az egész cikk tartalmát egybevetve, arra a határozott megállapításra jutottunk, hogy az idézett mondatok rejtelmesen nem személyes, hanem politikai természetűek és hogy az a gyanúsítás, hogy Polónyi Géza ur személye ellen, hanem az ellen irányul, kika jelzett cikkben közzétett 1889. évi június 28-iki jegyzőkönyvet megismeretők Polónyi Géza urnak átadták. Ugyanezt mi se az idézett lap szerkesztőjéhez, se Ugron Gábor urtól Polónyi Géza ur szívében és részére magyarázatot követelni vagy személyes elégtételt szerezni szükseget nem tartjuk.

Ezről Polónyi Géza urnak a nyilatkozatát kiadítottuk. Budapest, 1890. évi szeptember 30-án gróf Károlyi Gábor s. k. Eötvös Károly s. k.

A lyuk.

Hibba való minden tőrre tagadás, minden szót »csavarás! A pinczérlányoknak menni kell. Az az, hogy nem kell menni épen, csupán egyenlőre kell kútni a vendéglőssel s aztán lehet inni boros asztal mellett vigan énekelni, lehetet arccal kacserkódni, mesztelen karokkal táncolni, pinóttott ajakkal nyalakodni, tarka kutyákat lábrakát fityogtatni, bolonditni, szerelműdni, csóbitgatni, szemtelenkedni és szemtelenkedni, csupán csak meg kell szerezni a tek. tató és a nagyméltóságu miniszter ur által engedélyezett kibuvó lyukat: a kocsmáros atyafiáig.

Hát aztán melyik kocsmáros nem csinálna meg ezt a kibuvó lyukat az ő saját jó vendégéi és marasztó leányocskáinak. Hiszen én is csak a szegény humanns eszelekedtet lez ezután az a lyuk a szegény hányódó vetődő pinczér lány a »tűs ur-t. bácsi"-nak nevezzi és a »kocsmáros"-t »néni"-nek.

És ez lesz az a bizonyos lyuk, a melyen lehet bújni az elsuppoltatás keserves kinszenelési áld.

Oh ti szegény sorstól, újságíróktól, haragpapoktól és féltékeny asszonyi állatoktól üldözött pinczér kisasszonyok, — ti már ezután boldogok lesztek. Ott látkok a bácsival, meg a névvel egy fedél alatt. Lesztek kedves nevelt lányok, drága testvéreik, unokahugok, sógorok, vagy a vendéglős apja testvére fogadott fiának nevelt leányai, esetleg a vendéglősné leányának unoka húgai és nem lesztek üldözött páriák és nem lesztek kiszolgáltatva az állatoknak, hogy belőletek holmi mételey tenyész-tilt valják.

Nem bizony. Jó házi leány lesz belőletek, mert a kibuvó lyuk egyenesen a vendéglős atyafilágos vezet. Már pedig ekkor nem lehet az utolsó tollas kalapokkal ledérkedni, a státáren szesz ládával kuccsrozni. bájosan mosolyogó és tűzös vágyásokat esztogatni a mindenható remekkel.

Ottthon kell tlni a guzsaly mellett és fontos szorgosan, vagy szolid színt pamutból harisnyit kell kötegetni. A csibéknek enni adni, szőlőt ki seperi stb. stb.

Vége kell szakadjon a dárúdóknak kineveim keszes pinczérlányok. A vendéglős bácsi atyafilágos nem szabad kompromittálni. Okos egy ember a miniszter és okos a tanács is, mert egy csupán két legyet kollintottak egyen. Jobban mondva két ódit értek el. Egyik az hogy a katonák árának hont és rokont szereztek: másik az, hogy a vendéglősné saját reputációjuk érdekében beállnak erkölcsöröknek.

Ime ez az a nagyon okos gondolat és mely elnyúlva szabályozott szabályrendelet, a mely hivatal van a pinczér leányok történelmében korokat alkotni.

Ezek után még annyi hozzá tenni valóm van ezen — elismerem bölcs intézkedéshez, — hogy a kedves bácsik és néni orrára helyeztesse nekik a lyukat, mert este vakok szörnyű vakok mikor leányai inceskedésének időszaka elkezdődik.

T. P.

ELŐFIZETESI FELHÍVÁS

AZ

„ELLENZÉK“

Október—December évnegyedére.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy órá 1 frt 50 kr.

Előfizetheti lehet bármely naptól kezdve.

Szíves bizalommal kérjük t. olvasóinkat előfizetésük idejekorán való megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Kolozsvár, szept. hó.

Az „ELLENZÉK“
kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 30.

— **Albach Géza** polgármester várnapra ó a ágyban fekvő beteg. Mint halljuk tegnap kisebbzedt mütétet hajtottak végre rajta. Felépülése még néhány napot igénybe fog venni.

— **Tizenhét fiatal ember szabadult meg** mai napon a második eszterdai katonai szolgálatól. Ma délelőtt 11 órakor hirdették ki ugyanis az idei tiszti vizsga eredményét a tiszti kaszinóban, mely színt az előállott 25 önkéntes közül 17 kapta meg a hadnagyi kádóbjot. Elég kedvező eredmény, bár mi óhajtottuk volna, ha mindnyájoknak sikerül a vizsga, mert bizony keserves dolog lesz még egy évig bakáskodni a benmaradtaknak. Gratulálunk az új — tiszti uraknak.

— **Színház.** A nemzeti színház megnyitó előadását holnap október 1-én Hildik, Tábori Róbert 100 aranyos pályaműve fog adni Szérméi Gizellával a czimszerepben. Egyebekben a szereposztás a régi maradt. Ugyancsak holnap kerül bemutatásra Gyula Farkas kolozsvári hírlapírónak egy felvonásos vígjátka: »A mézes hetek után« mely néhány nappal ezelőtt Váradon teljes méltósággal adták Delli Emma jutalomjátéka alkalmával.

— **A volt kórház átadása.** A Rucka és Trandafir féle óvári kétemeletes házát melyet a város katonai kórházaként 30 éven át tartott bérben, minthogy a bérlet már korábban felmondott és a kiöltözötés is megtörtént tegnap hivatalosan átadták a városi tanács köldőitvára a tulajdonosoknak. — A köldőitvára részt vettek Salamon Antal tanácsos, Tamási Sándor tiszti főfogás, Reschner Lajos kerületi kapitány. A tulajdonosok közül az átvételnek csak Trandafir Mihály jelent meg, ki a házból őt illető részt tnyleg átvette.

— **Jönnek a színészek.** A színészek egy része a kik a holnapi előadásban részt vesznek ma reggel megérkezett. A más része ma még Nagy Váradon jár, hol operettnek a karszemélyzet javára és a holnap reggeli vonattal azok bevonulnak Kolozsvár falai között.

— **Szent Mihály.** Ennek a derek szentnek tegnapi volt a nevenapja. Szent Mihály ugyanis tegnapi váltotta fel az a szeretett kollégája Szent György uralmát. Ez a nyári, Szent Mihály pedig a téli szent; ők osztják az évet két egyenlő részre, melynek április 24-ike és szeptember 29-ike a határnapja. A téltől — mint minden roszból — több jut ilyenformán és tulajdonképen »Mindenszent“-nek kéne e téli idejűt bekészönten, de Szent Mihály magához ragadta az uralmat és különösen a házmeztetek, meg a harangozók hajolnak meg előtte, a menyinyben tegnaptól kezdve egy órával hamarabb (négy órakor) csendül meg az esti harangzó és csukódik be a kapu (kilenczór) Faluhelyen Mihály az elvezető csövek és földbeáldó szentje. Kolozsvárt nem isponál e tekintetben: kiesett a házbernegyedől.

— **Uhlansok Kolozsvárt.** Tegnap ritka emberek járják Kolozsvárt; harmincz darab uhlans egy tiszti vezetés alatt érkeztek ide Galiciából, s a tegnapi napot itt töltötték. Ma reggel a szamarovölgyi vonaton elutaztak Biakra hol a galiczi uhlans ezred részére megvásárolt lovakat veszik át s szállításra el.

— **Az athlétika versenyekre hatvannál többben jelentkezték.** — A versenyek szombatán kezdődnek a bajnoki kerékpár versenyek a Felékre. Vasárnap d. u. 11 órák katonazene mellett kezdődik a sétatéri pályán a klub 12 nyilvános viadala; — hétfőn d. u. a kerékpár-versenyzők kivonulnak Győr-Vásárhelyre, az indulási pontra, honnan reggel 6 órák indulnak, a verseny-gyaloglók kedden dében vonulnak ki ide s d. u. 4 órák indulnak N. Váradra. A gyalogló kerékpárosok indulására bizalmi férfiakul a klub versenybizottsága: dr. Róza-hagy Aladár és Somkerekai Gusztáv v. tagokat kéri fel. Az utvonalon egész váradig bizalmi férfiakat kéri fel a bizottság a verseny-zők figyelemmel kísérésére, ne hogy fílműködő akadályok miatt az előhaladásban akadályozzák legyenek. A versenyekről a napokban tájékoztató programot fog kiadni.

— **Üdülő helyek agyalui fenyegetésekben.** A Gyalui töl levő s a kincstár »ajándékát képező regény s fekvő híd« szamcsi és azon túl levő fenyes erdőben létező klimatikus telepek helyeinek tanulmányozása és megjelölése céljából több napra terjedő utat tett a Ferencz József tud. egyetem közegészségügy tanára dr. Róza-hagy Aladár a helyi viszonyokat a legpróbb részletekig ismerő m. kir. főorvos: Somkerekai Gusztávval. A kirándulás alatt a vidék váltakozó festői képeit kiélvezte a megfigyelők, út, légköri és egyéb viszonyai is. Az arról készült jelentés szép formában és mindegyre kiterjedő figyelemmel fogja bemutatni eme Kolozsvár lábaitól alig 25 kilométerre kezdődő havas részt. Megjegyeztük, hogy a

gyalui havasokról írásban és képekben dr. Terer Adolf egyetemi tanárnak is gazdag felvételei vannak. Ha mindezek mellé az athlétikai klub turistáitól osztály is érvényesíteni fogja az idegenek és vonzásával a gyalui havasok megismerésére vonatkozó terveit, e vidékek szépsége s könnyű megközelíthetőség volta reményt nyújt, hogy egy évtizeden belül a s. u. t. fogja szílitni Kolozsvártól a havasok felé az útjait vágyókat.

— **A bölcsészethallgatók segélyegyletének** hivatalnoki karát az évre követhetőleg választották meg a mult szombati népes gyűlésen: Előnök Szilágyi Mihály, alelnök Sándor János, titkár Glatz Ferencz, jegyző E. Kiss Pál, pénztáros Finsly Gábor, ellenőrző Péter János, Demeter István. — Választmányi tagok: Gáspár István, Lénner Kristóf, Fogolyán Sándor, Rónay Dező, Páchy Jenő, Privári József, Balogh Péter, Zalányi János.

— **Kik feszítették meg Jézust?** Eddig azt hittuk, hogy a zsidók eszelekedtek és pedig vagy 1850 s néhány évvel ezelőtt a Bács megye Maderas községben elhelyezett keresztfa mást bizonyít. Ott ugyanis ez olvasható:

»A mi Uszák

Jézus Krisztus

keresztre feszítették Maderas község költségén 1889. március 29-én. Csalódos, hogy erről a nagy eseményről a reporterak nem írtak semmit.

— **Hármas jubileum.** A jövő évben lesz 50 éve annak, hogy Kun Bertalan miskolci ref. püspök mint lelkes munkás és 40 éve annak, hogy e tisztelet a miskolci eklézsiában tölti, s végül 25-ik éve annak, hogy püspökké választották. A tiszteletmennyi ev. ref. egyházkerület e hó 19-én tartott közgyűlésében egyhangulag és a legnagyobb lelkesedéssel elhatározta, hogy nagydíjment püspöknek a jövő évben megünnepeli hármassal jubileumát. Az ünnepély rendezésére az alsóborsodi egyházmegyből bizottságot küldtek ki, melynek elnöke b. Vay Béla.

— **Gyászír.** Karácsonyi János nyugalmazott m. kir. postamester Kolozsvármegye bizottsági tagja, az 1848—49-ki magyar hadsereg 95. honvéd zászlóaljának szolgált honvadásza, e hó 29-én délután elhunyt. Nagy Almasón.

— **A pénzügyi fogalmazók** az előirt fogalmazói szavazást elment, mint értesültünk, nem mint eddig a különböző pénzügyigazgatóságoknál, hanem a legújabbban a pénzügyminiszter által kinevezett két bizottság előtt tartoznak letenni. E bizottság, a jelenlegi köz ügy számára való tekintettel, két részre áll. A) bizottság elnöke Toepke Alfréd min. tanácsos, vizsgáló tagjai: Stuckheil József és dr. Popovics Sándor min. titkárok, jegyzője Schneider Szilárd; B) bizottság elnöke Vörösi Sándor oszt. tanácsos, vizsgáló tagjai: Schreiber Viktor és Horváth Elemér min. titkárok, jegyzője dr. Vass Tamás.

— **Az egri tisztek verengése és az aradi katonaság.** Szombaton reggel hozták az egri verengés híré az aradi lapok. Amint a verengés eset köztudomásra jutott, a polgárság körében általános volt a felháborodás. A nyilvános helyeken egész nap az egri esetet tárgyalták, természetesen, heves kifakadások közt, a merénylet elkövetői és az ellen, ami legfőbb oka az efféle brutalitásoknak. Midőn az aradi várparancsnokság hírt vette a hangulatnak, mely a polgárság körében az egri esettel szemközt nyilvánult: szorgalmi ok czimén berendelte a várba az őrszakszolgálatot, hogy a polgárság körében a közszolgálatot tiszteket. Este se a színházban, se a vendéglőkben, se a kávéházakban nem lehetett látni egyetlen tiszte sem. A várparancsnokság ezzel az intézkedéssel azt akarta elérni, hogy az egri eset első vizsgálomán könnyen előfordulható összeütközésre ne legyen a legkisebb alkalom se a polgárok és katonák közt. Ezt a célját el is érte.

— **Hírek Gödöllőről.** Az udvar október hó 16-án hosszabb tartózkodásra Gödöllőre érkezik. Az őrsi parafce-vadászatok Gizella főhercegné is élénk részt fog venni. Lajos bajor herceg Gödöllőre utazik hogy a szarvasbőgés idejét felhasználva, a visegrádi s mártónbéri erdőkben cserkészzen. — Ferdinánd toskani nagyherceg, a ki e hó 12-ike óta az uradalmi erdőkben cserkész s addig 12 darab oros agancsért s több öbököt hozott területekre, — e hó 29-ikén elhagyja Gödöllőt, hogy részt vegyen az ő felsége által a német császár tiszteletére Múrtatagban rendezendő udvari vadászaton.

— **Szörnyű eset.** Nagy-Kikindán az alsó néposztályok szokása, mely szerint a szülők mezei munka idején egész napot át lakásaikban zárva tartják gyermekeiket, borzasztóan megbosszulta magát minap Jovany Mita községi ór családján Jovanyonának valami dolga lévén a legelőn rázárta a lakást három kis gyermekére s a konyhatulost az ajtó külső párkányára tette. A délelőtti folyamán átjött a szomszédok egy fia s játsszani akarván a gyermekkel, levette ismert helyéről a kulcsot s kinyitotta a lakást mire a két idősebb gyermek kitalálta az udvarra, magára hagyván a szobában a földön fekvő egy nyolcz hónapos csecsemőt. Mialatt a gyermekek vigan játszódtak az udvaron, egy disznó tévedt be a szobába s a védtelen teremtesnek kezecskéit és arcát összeviszta harapta, úgy hogy a hazatérő anya már csak holttestet talált a véres párnán. A hatóság vizsgálatot indított a gondatlan anya ellen.

— **Nagy tűzvész.** A zirci járásban levő Porva községben tűz tört ki, mely rövid idő alatt elhamvasztott ötvenegy lakóhá-

zat, számos melléképület és tömördek gabonát. Sok család koldusá lett. És a mi mindennek a tettenézés, a tűznek hét emberélet is áldozatul esett. Mint a távirat mondja, egy asszony és hat gyermeke megfuladt a tűzvész alatt.

— **Edison rózsája.** Dürer Emil, aki jelenleg Edison megbízásából Németországban s Ausztria Magyarországon tanulmányutat tesz, a napokban érdekes csomagot kapott Turinból. A csomag tartalmát pedig egy kettő illatú zöld rózsája képezte, amelyet ennek beküldője Edisonsnak ajánlott föl. A zöld rózsája feltalálója és beküldője dr. Binelli olasz tudós és a párisi academie des sciences tagja akinek óhajához képest az új rózsafaj Edison rózsája névvel viseli.

— **Botrányos jelenet** játszódott le szombaton Kis-Kőrös képviselőtestületének ülésén. A városatyák ugyanis, mint a P. Ltt. ban olvassuk, elfogadták azt az indítványt, hogy a miniszteriumhoz kérvényt intézzenek a végett, hogy a megyei és városi orvos állását, melyeket most Borsai orvos tölt be, inkompatibilisnek nyilvánítsa s a kettőt külön töltsék be. Erre a jelenlétű Borsai orvos szidalmakkal halmozta el Lábos képviselőt. Mikor a nagy zajban Lábos ingerülten kérdezte: »Mit beszél ön? — Borsai egy szabrevoltvert rántott elő s Lábos mellének segezte. E jelenetre óriási izgalom támadt s a képviselő nagyotbörse elhagyta a termet s az ülést föl kellett függesztetni. Eötvös szolgabíró, miután az esetről értesült, a legszigorubb vizsgálatot rendelte el. A város roppant fel van ingerülve Borsai ellen.

— **Európa térképe.** A svábföld egy kis falujában, mint a »Frankfurter Ztg.« írja, nemrég a tanfelügyelő megtekintette az iskolát és a látottakkal meg volt elégedve, csak azt kifogásolta, hogy a falól hiányzik Európa térképe. »Tanfelügyelő ur, szólalt föl erre a község bírja, a térképek iszonyu sokba kerülnek és községünk szegény. Engedd el kérem Európa térképét, úgy is, ki tudja, ebből a szegény faluból eljut-e oda valahol a lakai!«

— **Dalmácia új helytartója.** Mint a bécsi »Reichsw.-hr« jól informált forrásból értesül, Dalmácia helytartói és katonai parancsnoki állásra a kisméltóság már megtörtént s azt legközelebb teszik közzé. Blazkovics elbörny helyébe bá d. Albori János altábornagy, a miskolci 15. gyaloghadosztály parancsnoka fog kinevezettni. Br. Albori 1838. szept. 27-én született Cattaróban, tehát dalmáciai születésű. Az 1866-iki hadjárat alatt szintén Dalmáciában működött mint vezérkari százados, 1878-ban pedig az okkupációs hadjárat alkalmával mint a 7. gyaloghadosztály vezérkari főnökének, uolgy sok alkalom nyílt azt a területet megismerni, melynek politikai és katonai vezetésére ki van szemelve.

— **Nehéz valószínűség.** A rohnatoki császár halálhírének alkalmával szóba került Németország — Auszria és Magyarország közgazdasági kérdései és valószínű hogy a találkozásnak e téren is lesznek következményei.

— **Két új toleto.** A párisi »Figaro« két izéles toleto leírását közli. Az egyiket miss Langtry mutatta be a londoni »champs« versenyek közönségének. E rubat »nap ruhának« nevezik el, azokról a világos szürke és sárga áruokról, melyek a melien napugarak alakjában váltakozva szelkítik egymást. A ruha szövete könnyű kék. Reichemberg k. a. »Theatre Français« naivája pedig a »Duc Job«-ban az említett színház udjónságában fehér crépe de chine ruhát viselt niluszöld és rózsaszín övvel.

— **Merénylét a mexikói elnök ellen.** New-Yorkból írják, hogy Diaz mexikói elnök ellen merénylőket követek ele hó 11-én a nemzeti ünnep alkalmából. Az esti kivilágítások Diaz megjelent az e. ö. ki palota erkélyen s megjelenését a tömeg zajos éljenkekkel fogadta. Alig hangzottak el az éljenek, midőn több puskalövés történt, melyek az elnököt vették célba. Az elnök azonban sértetlenül maradt. Állítólag tizennégy embert elfogtak.

— **A telefon mint időjós.** A telefon, amint szarvói körből értesültünk, már legközelebb nemcsak a távbeszélésre, hanem a zivatorkor előre való jelzésére is fog használtatni. Az új jelzés az alul, hogy két vasrudat kell elhelyezni egymástól 7—8 méternyi távolságra. E két rud az egyik oldalon raggyantatott fedett rézszondanyalval a masikon pedig telefonnal kötik össze. Ez apparatus segítségével tizenöt órával előre meg tudható a hangyfogó széljével a bekövetkező vihar. Azon mérésekben, hogy közeledik a vihar, a zaj annál erősebb lesz s úgy tudjuk mintha jégeső verésére az ablakokat. A villámok követő dörgés erő lökésben nyilvánul. E készülék előreláthatólag igen nagy szolgálatakat fog tenni a meteorológiával foglalkozó tudósoknak.

— **A rumunysti gyilkosságról** melynek Fabry Adolf odaváló birtokos áldozatul esett, Lugosról a közetkező részleteket írják: Fabry e hó 23-án rendes déli séráját tette a falu közelében fekvő szőlőjébe ment és ott elaltotta a csözt ebédelni, mondván hogy azalatt majd fölaltja. Midőn a csözt alig félóra múlva visszatért, urát számtalan sebtől elboritva és haldoklóval találta. Néhány szaggatott szóból a szolgáló annyit tudott megérteni, hogy urát két rumunysti oláh paraszt orozta támadta meg és hogy a sebeket fejszékek ejtették rajta. A csendőrség nyomozásai egyelőre csak azt derítették ki, hogy Fabryt, midőn, a szőlőbe ment utközben két román paraszt szőlőttele mag kikkel neki sz idei aratás után a leszmolásokor valami baja volt. A kik a jelenetet messziről látták, a taglejtésekből úgy vélték ki, hogy a parasztok valamit követeltek Fabrytől, míg végre

Fabry egy heves kézmozdulattal hátat fordított nekik és tovább haladt. Háta mögött az egyik oláh fejegetéget emelte fel öklét, de mar ezt a viselkedést Fabry nem látta, mivel ép ott egy földulón egy magas kővény került közéje és a parasztok közt. A csendőrség nyomában van a tetteseknek.

— **Bűnök hazája.** Peres községben annyi lopást rablást, emberölést és gyilkosságot követtek el egye másra hogy a assai törvénysért bűntett osztályának harmincz más község se ad annyi dolgot mint Percz község egyháza. A napokban megint megszaporodott a percsi temetőtellen bűntettek száma. Egy fiatal kovácsmester ment hazafele a feleségével, mikor a kocsmából egyszerre kiugrott négy szuhanc, a kovácsot megragadták s addig saurkálták bicskáikkal, míg megalt. Tizenegy halalos kézsúrás volt rajta. A csendőrség elfogtak három szentandrási legényt, kilet a gyanu terbe.

— **Artatlanul kivégezve.** Varsóból érkező hírek szerint közelebb egy dragonyos tiszteit holtan találtak, sebekből elboritva. A gyanu három ujoncot ért, a kiket a tetti színhelyének közelében találtak, hadi törvénysek elé állították és felakasztották mindhárman gazdagok voltak és az egyiknek atyja 100,000 rubel biztosítást ígert fiaért, míg az igazi tettes megkerült. De az ítéletet rögtön végrehajtották. Másnap egy kovács felesége fejletést tett, hogy férje ölje meg a tiszteit, mivel nyomára jött, hogy az asszonnyal bűnös viszonyt folytat. Az eset óriási feltűnést kelt.

— **A bányakerületi ev. püspöki székre** úgy látszik sok lesz az aspirans. Az eddig fellépetek között vannak Sárkány Sámuel piki lelkész, Hüdél honti, Mooskovics Zólyomi, Kramár bányai, Blonczay bácskai főesperesek. Mint értesültünk, a kerület felügyelője Fabiny Teofil értekezletet hív össze tőmördés végett Sárkány Sámuel érdekében. Több esperesség nem nyilatkozott még arra nézve, hogy melyiket támogatja, azonban az is megtörténhetik, hogy mindenik a maga esérést fogja föllepíteni.

— **A lángok pusztítása.** A macolcai kerülethez tartozó Almásiban, mint Pozsonyból távirják, tegnapi óriási tűz keletkezett, mely ma délutáni kilevésnek látat pusztított el és melyet meg most sem sikerült elfojtani.

— **Bálnabőség.** Caristianából írják hogy Lotofokban (Észak-Norvégia) mintegy 1000 bálnát fogtak egy éjjel. Az óriási csoport bálnák néhány csónakkal a szárazföld felé tereltek és vetőhalakkal a part melle húzták. A bálnák 9—25 láb közti vastagságúak és a hálókiterítés mögött akkora zenebonát visznek réghoz, hogy folytonosan csolnakokkal kell köráldottuk csirkálni és kiáltozással viszsza tartani.

— **Telefon és egyház.** A birminghami Krisztustemplom lelkésze, mint Londonból írják, megengedte, hogy az isteházba magánlakásokkal, telefontal összeköttetések, hogy különösen betegek, a kik háruól nem távozhatnak, részt vehessenek az istentiszteletben.

— **A burgonyatermesről európa-szerie** kedvezőten híreket hallhatunk. Németországban a termés teljesen roszal tőtt ki, hasonlóan Nagybritanniában, Irlandban, Magyarországon és a Németföldön s részben Ausztriában és Franciaországban is. Németországban, Irlandban és a szarmameikai államokban annyira rosz a termés, hogy nagymértv bevitelre lesznek utalva. Nagybritanniában és Irlandban a burgonyával bevetett terület kiet 1,344,200 acre, termel megközelítőleg 55 millió métermássa. Nagybritania épp úgy nem lesz képes fedezni a fogyasztást, mint Németország, vagy az amerikai Egyesült Államok. Ez utóbbinak általános panaszokoznak, hogy a burgonya romlik. Magyarországon a termés épen csak romlisan fogja fedezni a szükségletet.

— **Kirabolt vicemte.** Prágából jelentik távirattal: Berthold de Beaufranchet vicemteit tegnapi este kienz órákor a Belvedere-kerthbe négy rabló megtámadta, ötökekkel elkábította és töle óráit és pénztárázt lopott el. Két gyanus embert elfogtak.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. S. urnak N.-Beckerok. A szép vers jónni fog annak idején. Köszönjük. — N. A. urnak. Torda. A röpiratból sajtálatunkra nem küldhetünk, mert minden példány el lett rendeltetési helyére expedálva. — K. G. urnak M.-Vásárhely. Nem érdemes oly nagy dolgot csinálni olyan semmiséggel. — D. M. urnak. Helyt. Verset csak kivételesen közlünk s akkor is csak elismert jónévű poétáktól. — M.-y. urnak. B.-Hunyad. Kár szegényt bántani. Ez most úgy látszik mánia, mely nemcsak Kolozsvárt kísért, hanem a vidékre is ráragadt. Ugy is kimulik nemcsakára.

Felolós szerkesztő

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptalajdos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyitltér.

ŐSZI és TÉLI ÉRTESÍTŐ!

Ajánlom a nagyérdemű női közönség szives figyelembe a már

megérkezett

dús választéku ujdonságaimat feltűnő olcsó áron.

Teljes tisztelettel
2—2.
MERZA GERŐ,
finom női divat raktára,
Kolozsvár, Főter 12. sz.

H i r d e t é s e k.

Sz. 2570—1890.

885. (1—1)

Arverési hirdetményi kivonat.

A kolozsári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Szász Szimion és neje végrehajtónak Gáspár Ferencz, Gáspár Erzsök férj. ifj. Kovács Istvánné végrehajtást szenvedő elleni 84 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kolozsári kir. törvényszék (a Kolozsár vidéki kir. járásbíró) területén levő, a Egeres községben és határán fekvő, az egeresi 251. sz. tjkvben A + 1. rsz. 272, 273. hrsz. alatt Gidáli Berkovics s neje Grünzweig Lina, Gáspár Ferencz, kiskoru Gáspár György, Kati és János tulajdonával felvett birtokra 193 frt bec. árban; a 232. sz. tjkvben A + 1. rsz. 368, 369, 370. hrsz. alatt az ifj. Kovács István s neje Gáspár Erzsök tulajdonával felvett birtokra 262 frt bec. árban; a 162. sz. tjkvben A + 1. rsz. 941. hrsz. alatt Gáspár Ferencz, kiskoru Gáspár György, Kati János, Kati, György, Rebeka, kiskoru Lázár Márton, Juliánna, Albina és Aranka tulajdonával felvett birtokra 43 forint bec. árban, mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi Október hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor Egeres községben, a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alatt is eladni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok bec. árának 10%-át, bánatpénz gyanánt — készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemb. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törvényozikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélytálni.

Kelt Kolozsavart, 1890. évi április hó 24. napján.

A kolozsári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

SUTORISZ ALBERT,
kir. törvényszéki bíró.

STEREOSCOP SALON.

A Grand-kávéház előtti kioszkban,
a hol MA délutántól kezdve
Október hó 4-ig, azaz Szombatig,
ÜVEGRE KÉSZÍTETT

EREDETI FOTOGRAFIÁKBÓL
gyönyörű kiállítás látható.

A többek között II-ik Lajos bajor király csodaszép kastélya.

Naponta látható 5 órától 9 óráig. — Belépti
díj: 20 kr.

Tisztelettel

HERB F. és TÁRSA.

Haszonbérbe kiadó birtok.

Kolozsár határán, Szamosfalva mellett
100 holdnyi tagosított birtok,
lakházzal, gazdasági épületekkel és a „Biká”-
hoz czimzett vendégfogadóval együtt
a jövő 1891. április hó 1-től kezdve
haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Kolozsavart, a tulajdonosnő özy.
dr. Szóts Józsefné, belközép-utczai 22. sz. alatt
levő lakásán.

884. (1—1)

TRISKA J.

zongoraraklára

KOLOZSVÁRTT,

Sétatér-utca 12. szám (Stadler-kert.)

Alapított 1870-ben.

ZONGORÁK és HARMONIUMOK

gyári áron

kaphatók 80—1000 forintig terjedhető árakban.

CZIMBALMOK

szintén nagy választékban vannak raktáramban.

Az eladott hangszerekért kezességet vállalok.

Hangszerek jutányos áron bérbe is kiadhatók.

Ugy helybeli, mint vidéki hangszereket, melyeken esetleg külső vagy belső szerkezeti (mechanikai) hibák keletkeztek, műtermemben javítás végett elvállalok a csomagolást díjmentesen eszközöltem. Oly régebbi szerkezetű hangszerek, melyek műtermemben szakértőleg teljesen feljavítva lettek, jutányos áron mindig kaphatók. Zongora hangolások is eszközöltemek.

Árjegyzék kívánatra bérmentve küldeték. — Eredeti gyári árak.

705. (15—20)

TRISKA J.

KITÜNTETVE:

1876. Szegeden, érem-érem.	1877. Bécsben, érem-érem.	1877. Linz, érem-érem.	1878. Budapestben ország. iparegyl. érem-érem.	1878. Páris, érem-érem.	1878. Debreczen, érem-érem.
----------------------------------	---------------------------------	------------------------------	---	-------------------------------	-----------------------------------

Haszonbérlet.

Udvarhelymegyei GAGY községben,
a sz. keresztúri vasúti állomástól 9 kilométernyire,

jelenleg 1800 forintért bérben levő birtok

1891. Január hó 1-ső napjától
kezdődőleg
haszonbérbe kiadó.

Felvilágosításokat ad a tulajdonos: Szent Királyi
Árpád Szombatfalván, u. p. Sz-Udvarhely.

881.

(2—10)

Alapított 1858-ban.

Ő cs. és kir. fensége JÓZSEF főherczeg udv. szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ,

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődéje,
KOLOZSVÁRTT, BELMONOSTOR-UTCZA 12. SZÁM.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet
Kútaiban és mindennemű Szivattyukban,
tűzi- és kerti fecskendőkben.

Ajánlkozik

köz- és magánfürdők felszerelésére, szagmentes úrszékek fel-
állítására.

532.

(45—x)

Elvállal

teljes vízvezeték berendezését,
városok, földbirtokosok és magánok részére,
modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett.

Minden víziművi munka

gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok és részletes költség-tervezetek kívánatra díj-
mentesen küldetnek.

Egyetlen belföldi szivattyú-gyár!

Kiváló tisztelettel

RENDES SZIDOR, ezelőtt GAJZÁGÓ ISTVÁN divat-, vászon- és Confectio-áruháza.

Alapított 1862-ben.

A ruhakelmék (Robeok) Confectio, u. m: Köpenyek, Jaquettek, Peluchemanteaux-ok, őszi és téli divat-ujdonságokban dúz
valasztékban megérkeztek.

Gazdag raktárt tartok Hölgytricot-kabátokban, szőnyegek és férfi-divatkelmekben.

A Gajzágó Istvántól megmaradt őszi árukat átvételi áron alul elárusítom!!!

Minták kívánatra megtekintésre bérmentve küldetnek.

713. (15—x)

RENDES SZIDOR, ezelőtt GAJZÁGÓ ISTVÁN áruháza.